

यंदा पाण्याची तीव्र आणीबाणी

यंदाच्या पावसाळ्यामध्ये अपेक्षेप्रमाणे पाऊस झालेला नाही. राज्यातील जवळपास सगळी धरणे साठ ते ऐंशी टक्केच भरलेली आहेत. वेधशाळांनी पाऊस चांगला होईल असा अंदाज व्यक्त केला होता. परंतु तोदेखील फारसा बरोबर ठरला नाही. पावसाने दिलेली ही हुलकावणी यंदा महाराष्ट्राला पाणी पाणी करायला लावेल, असेच एकूण चित्र दिसते आहे. कारण आतापासूनच अनेक जिल्ह्यांमध्ये पाणीटंचाईला सुरुवात झालेली आहे. मराठावड्यात पाऊस कमी पडला. तिथले सर्वात मोठा जायकवाडी धरण साठ टक्केच भरलेले आहे आणि आता मराठावड्यात पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न निर्माण होत असल्याने नाशिकच्या गंगापूर धरणाला जायकवाडीसाठी पाणी सोडले अशा प्रकारची मागणी सुरु झाली. त्या मागणीला नाशिक जिल्ह्यातूनही विरोध होऊ लागला आहे. कारण आतापासूनच जर पाणी सोडायला सुरुवात झाली तर नाशिक जिल्ह्याने काय करायचे असा प्रश्न विचारला जातो आहे. म्हणजे गोदावरीच्या पाण्यावरून आगामी काळात संघर्ष निर्माण होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. अर्थात ती परिस्थिती केवळ गोदावरी किंवा जायकवाडीबाबत आहे असे नाही. तर राज्यातल्या अनेक मोठ्या धरणांबाबत हीच परिस्थिती आहे. मराठावड्याच्या तुलनेत पश्चिम महाराष्ट्रात बऱ्यापैकी पाऊस झाला असला तरी धरणांमध्ये पुरेसा साठा नाही ही देखील वस्तुस्थिती आहे. म्हणूनच राज्याच्या जलसंपदा विभागाने आतापासूनच पश्चिम महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांना यंदा ऊस लागवड कमी करावी किंबहुना ती टाळावी अशा प्रकारचा सल्ला दिला आहे. कारण अन्य पिकांपेक्षा उसाला सर्वात जास्त पाणी लागत असते आणि पश्चिम महाराष्ट्रात तर ऊस हे नगदी पीक असल्याने ते लांबण्यावरच शेतकऱ्यांचा भर असतो. जलसंपदा विभागाने दाखवलेली ही सतर्कता शेतकरी किती स्वीकारतात हे येणाऱ्या काळात कळेलच. परंतु राज्यातील संपादक पाणीटंचाईचा आतापासूनच काटेकोर अभ्यास करून त्यावरच्या उपाययोजनादेखील जलसंपदा विभागाने सुचवल्या पाहिजेत. किंबहुना त्याचा सामना करण्यासाठी आराखडाही तयार केला पाहिजे.

ऐंशी टक्के महाराष्ट्र तहानलेला तसे पाहिले तर दरवर्षी निम्मे महाराष्ट्र हा तहानलेलाच असतो. अगदी गेल्यावर्षी राज्याच्या ऐंशी टक्के भागात चांगला पाऊस झाला. पीक पाण्याला तो उपयोगी ठरला. परंतु पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न तो पाऊस सोडवू शकलेला नाही ही वस्तुस्थिती आहे. राज्याच्या कोणत्याही आदिवासी भागात किंवा ग्रामीण भागातल्या साठ टक्के खेड्यांमध्ये फेब्रुवारी मार्चपासूनच पाण्याच्या टंचाईचे चटके जाणवू लागतात. शहर, तालुका किंवा मध्यम स्वरूपाच्या कोणत्याही शहरात वर्षाच्या बाराही महिने आठवड्यातून चार किंवा पाच दिवस नळाला पाणी येते. तेही तास दोन तासापुरतेच सोडलेले असते. काही ठिकाणी तर सहा दिवसांनी पिण्याचे पाणी उपलब्ध होते. अपवाद फक्त मुंबई महानगराचा म्हणता येईल. परंतु चांदगावपासून बांद्रापर्यंत दरवर्षी पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न भेडसावत असतो. कोकणात तर दरवर्षी भरपूर पाऊस पडतो. परंतु तो अडवण्याचा किंवा पावसाचे पाणी जिरवण्याचा कोणताच प्रयत्न होत नसल्याने तिथेही

उन्हाळ्यामध्ये लोकांना पाणीटंचाईला सामोरे जावे लागते. यंदा मुंबईसारख्या महानगरालादेखील पाणीटंचाईचा फटका डिसेंबर जानेवारीपासूनच सोसावा लागण्याची शक्यता आहे. कारण पावसाळ्याच्या शेवटच्या टप्प्यात पावसाने दगा दिला आणि मधल्या काळात मुंबईला पाणी पुरवठा करणारे जलाशय भरले असले तरीमुळा ते पाणी जून महिना अखेरपर्यंत टिकवून ठेवणे जवळपास अशक्य होणार आहे. म्हणूनच मुंबई महापालिकेने आतापासूनच पाणी पुरवठ्याच्या पर्यायी योजनांवर लक्ष केंद्रित केले आहे. अगदी समुद्राच्या खान्या पाण्याचे गोड पाण्यात रूपांतर करण्याचा प्रकल्पही अधिक नेटाने आणि क्षमतेने पूर्ण करण्याचा महापालिकेचा विचार दिसतो. एकूणच महाराष्ट्राच्या पाण्याची समस्या आणि दुष्काळाचे संकट याबाबत योग्य ते नियोजन अजूनही होताना दिसत नाही. अगदी जलयुक्त शिवारसारखा प्रकल्पही आता पुन्हा मागे पडल्याने गावागावात पाण्याचे दुर्भिक्ष्य यंदा विशेषत्वाने जाणवणार आहे. आता तर पावसाने अधिकृतपणे निरोप घेतल्यासारखी परिस्थिती आहे. ऑक्टोबर हिटचा तडाखा नेहमीप्रमाणेच असल्याने तलाव किंवा धरणांमधल्या पाण्याचे बाष्पीभवन आणि लोकसंख्येच्या तुलनेत पाण्याचा पुरवठा हे समिकरणही विसंगत राहिले आहे.

भ्रष्टाचाराचे पीकपाणी कदाचित यावर्षीच्या या संकटाची तीव्रता लक्षात घेऊन उपमुख्यमंत्र्यांनी शिर्डी इथल्या कार्यक्रमात पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत दुष्काळ निर्मुलनासाठी ज्यादा निधीची मागणी केली असावी. ज्या शिर्डीला हा कार्यक्रम झाला त्या नगर जिल्ह्यातच आतापासूनच पाण्याचे संकट जाणवू लागले आहे. राजकारणाच्या आणि सत्ताकारणाच्या धबडग्यात या महत्त्वाच्या प्रश्नांकडे गांभीर्याने बघितले जात आहे असे वाटत नाही. आतापासूनच या प्रश्नांची योग्य ती दखल घेतली नाही तर जनतेच्या असंतोषाला सामोरे जावे लागेल. त्याच सगळ्या जिल्ह्यांमध्ये धरणांची स्थिती लोभीर आहे. कार्याळ कोणी कोणाला कसा पाणीपुरवठा करायचा यावरूनच संघर्ष निर्माण होऊ शकतात. थोडक्यात असे म्हणता येईल की यंदा पिण्याच्या पाण्याची आणीबाणी असेल. स्वाभाविकपणे त्याचा शेतीवर तर परिणाम होईलच. परंतु शेतीपूरक उद्योगही अडचणीत येण्याची शक्यता आहे. हे असे होण्यामागचे प्रमुख कारण म्हणजे सरकारकडून जलसिंचनाला प्राधान्य दिले जात नाही. निश्चित असे उद्दिष्ट ठेवून निदान महाराष्ट्राचा विशिष्ट परिसर सिंचनाखाली आणला गेला नाही. सिंचनाच्या नावाखाली मात्र कोट्यवधींचा भ्रष्टाचार होत राहिला. प्रत्येकवेळी पावसाचे कारण पुढे करून दुष्काळाचे समर्थन करण्याची सवय राज्यकर्त्यांना लागलेली आहे. परंतु जलसिंचनात नियोजनाचाच दुष्काळ होत राहिला आणि भ्रष्टाचाराचे भरपूर पीक घेतले गेले ही वस्तुस्थिती आहे. त्याचेच दुष्परिणाम दरवर्षी लोकांना भोगावे लागत असतात. सतत वाढणारी लोकसंख्या आणि त्या तुलनेत अपुरा ठरत जाणारा जलस्रोत आता एका अशा टप्प्यावर आला आहे की, पुरेसा पाऊस पडूनही पाण्याची टंचाई निर्माण होते आणि मग पिण्याचे पाणी आणायचे कुठून असा प्रश्न निर्माण होत असतो.

सुविचार विलास कोळेकर खंडाळा, रत्नागिरी. मो.वा.९४२२४२०६९९

व्यवहारात रोख आणि कामात चोख असणारी माणसं जगाच्या बाजारात आपली किंमत राखून असतात.

पंचांग बुधवार १ नोव्हेंबर २०२३ शक १९४५ शोभननामसंवत्सर

आश्विन कृष्ण चतुर्थी नक्षत्र : मृग :- जन्मराशी :- रवी उदय-०६-४० ००-०१ ते १६-११ वृषभ रवी अस्त-१८-०४ १६-१२ ते २४-०० मिथुन

मेरसीला 'बॅलोन डी ओर' पुरस्कार आठव्यांदा 'बॅलोन डी ओर' पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले आहे. इंटर मियामीचे दिग्गज फुटबॉलपटू लिओनेल मेरसीने पुन्हा एकदा प्रतिष्ठेचा 'बॅलोन डी ओर' पुरस्कार जिंकला आहे. मेरसीला हा सन्मान प्रदान केला.

मुंबई इमारत दुरुस्ती व पुनर्रचना मंडळ (म्हाडाचा घटक) निविदा सुचना कार्यकारी अधिकाऱ्यांक (दक्षिण) विभाग, मुंबई इमारत दुरुस्ती व पुनर्रचना मंडळ, म्हाडाचा विभागीय घटक, जी.एम.सी.फ.दक्षिण, कार्यालय अनेक इमारत, ३रा मजला, पोरत, मुंबई - ४०००१२. यांचेकडे म्हाडा/सिडको/पी.डब्ल्यू.डी/सी.पी.डब्ल्यू.डी/एम.आय.डी.सी./बी.पी.टी./एम.ई.एस. भारतीय रेल्वे किंवा शासकीय/निगमासकीय संस्थेत इतर संस्थेमध्ये योग्य त्या वर्गांमध्ये नोंदणी केल्याची व बांधकामामध्ये अनुभवी असलेल्या व्यक्तींचा (दक्षिणारी दर) दिलेला निविदा मागितला आहे.

बाबर सेनेच्या उपांत्य फेरीच्या आशा कायम पाकिस्तानचा बांगलादेशवर मोठा विजय

आज वर्ल्डकपमध्ये पाकिस्तान विरुद्ध बांगलादेश यांच्यातील सामन्यात पाकिस्तानने बांगलादेशचा ७ गडी राखून प्रभाव केला. पाकिस्तानच्या या विजयामुळे पाकिस्तानच्या उपांत्य फेरीच्या आशा कायम आहेत. गुणतालिकेत पाकिस्तानने पाचव्या क्रमांकावर झेप घेतली आहे. अर्धशतक झळकावणारे शफिक व फकर जमान पाकिस्तानच्या विजयाचे शिल्पकार ठरले आहेत.

कोलकाता दोघांनी ७५ धावांची भागीदारी केली. लिटन दासला इफतेकाराने ४५ धावांवर बाद करून ही जोडी फोडली. त्यानंतर आफ्रिदीने मोहमदुल्लाचा ५६ धावांवर फलंदाजी घेतली. पण आफ्रिदीने पहिल्याच षटकात सलामीवीर तंजीम हसनला पायचित करून बांगलादेशला मोठा धक्का दिला. पाटोपाट आफ्रिदीने शांतोला ४ धावांवर बाद केले तर रौफने मोहम्मद रहिमला ५ धावांवर तंबूचा सस्ता दाखवला त्यामुळे ६ षटकातच बांगलादेशची ३ बाद २३ अशी केविलवाणी स्थिती झाली. पण मोहमदुल्ला-लिटन दासने डाव सावरला

सलामीच्या शफिक आणि फकर जमान यांनी १२८ धावांची मोठी भागीदारी करून पाकच्या विजयाचा पाया रचला. शफिकला मेहंदी हसनने ६८ धावांवर तर झमानला ८१ धावांवर बाद केले. बाबर आझमलाही मेहंदीने ९ धावांवर माघारी धाडले, पण त्यानंतर रिझवान नाबाद २६ व इफतेकार नाबाद १७ यांनी ३२ षटकातच पाकिस्तानला ७ गडी राखून विजय मिळवून दिला. या विजयामुळे पाकिस्तानने गुणतालिकेत ५ व्या क्रमांकावर झेप घेतली असून, त्यांच्या उपांत्य फेरी गाठण्याच्या आशा अजूनही जिवंत आहेत.

भारताच्या अनिश भानवालला कांस्य पदकासह ऑलिम्पिक कोटा

नवी दिल्ली येथे ही स्पर्धा सुरु आहे. अनिश याने पात्रता फेरीतच पॅरिस ऑलिम्पिकचा कोटा मिळवला. त्याने ५८८ गुणांची कमाई करताना तिसरे स्थान मिळवले. वँग शिनजी याने ५८९ गुणांसह पहिले आणि ली युएंगॉ याने ५८८ गुणांसह दुसरे स्थान मिळवले. २५ मीटर

भारताचा नेमबाज अनिश भानवाला याने सोमवारी आशियाई अजिंक्यपदक स्पर्धेमधील पुरुषांच्या २५ मीटर रॅपिड पिस्तूल प्रकारात ब्राँझपदक पटकावले. या पदकासह त्याने भारताला पॅरिस ऑलिम्पिकचा कोटाही मिळवून दिला. भारताचा हा १२ वा कोटा ठरला हे विशेष. दक्षिण कोरियामधील चॅंगवोन रॅपिड पिस्तूल प्रकाराच्या अंतिम फेरीत सहापैकी तीन नेमबाज हे चीनचे होते, पण आकलाही पदक पटकावता आले नाही. कोरियाच्या ली गुनह्युक याने ३४ गुणांसह सुवर्ण, तर जपानच्या योशिओका डाई याने ३३ गुणांसह रौप्यपदक जिंकले. अनिश भानवाला याने २८ गुणांसह ब्राँझ पदकाला गवसणी घातली.

आशियाई पॅरा गेम्स विजेत्यांचा क्रीडा मंत्र्यांकडून सत्कार

नवी दिल्ली व ५१ कांस्य पदकांसह १११ पदके जिंकली होती. क्रीडा मंत्री अनुराग ठाकूर यांनी या सर्व पदक विजेत्या खेळाडूंचा सत्कार केला. तसेच केंद्र सरकार क्रीडा क्षेत्राच्या बाबतीत अधिक सकारात्मक असून, यंदा क्रीडा बजेट २.५ टक्क्यांनी वाढवण्यात आल्याचे सांगितले. तसेच भविष्यात देशभरात १ हजार खेळो इंडिया केंद्राची निर्मिती करणार असल्याची माहिती दिली.

महिला हॉकी चॅम्पियनशिप स्पर्धा! भारताचा चीनवर २-१ गोलने विजय

रांची सविता पुनिया हिने सांगितले. भारत-चीन सामन्यात १५ व्या मिनिटाला दीपिकाने पहिला गोल केला. त्यानंतर २६ व्या मिनिटाला सलीमा टेट्टे हिने गोल करून भारताची २-१ अशी पराभव केला. या विजयामुळे आमच्या संघाला आत्मविश्वास मिळाला, असे भारतीय कर्णधार

कॉम ई जाहीर उद्घोषणा (भारतीय नवारी आणि दिवाळीसाठी) ईश्वरपूजा शिर्षिण ऑन लाईव्हस्ट्रीम इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेडच्या धक्काणे यद्वारे तयार केलेल्या वेबपानासह...

RAMGARHIA ASSOCIATION (REGD.) NOTICE OF ANNUAL GENERAL MEETING All members of the Ramgarhia Association - Mumbai are hereby informed that AGM will be held on 17/11/2023 from 6:30 pm to 8:30 pm at Sher-E- Punjab Gymkhana & Health club Assoc., 368/72, Club premises, Sher-E-Punjab Society, Mahakali Caves road, Andheri (E), Mumbai -93, to conduct the following business.